

Verbijsterend: wetenschap onderwerpt zich slaafs aan inheemse wijsheden

Door [Arnout Jaspers](#) - 7 september 2024

Geplaatst in [Wetenschap](#) - [Woke](#)

Binnenkort op een universiteit bij u in de buurt: wichelroedeloers die de vakgroep geologie versterken, regendansers die de afdeling klimaatwetenschap bijstaan en afgezanten van het Platte Aarde genootschap die de faculteit astronomie van de broodnodige diversiteit aan inzichten voorzien.

U vindt dat ik overdrijf? Zo'n vaart zal het heus niet lopen met *woke*? U heeft hopelijk gelijk, maar veel vertrouwen heb ik daar niet in. Neem nu het vakblad *Science*. Ooit was een publicatie in *Science* de gouden standaard voor wetenschappelijk toponderzoek. Maar onder de huidige hoofdredacteur, H. Holden Thorpe, zijn andere zaken dan wetenschappelijke kwaliteit ook heel belangrijk.

Twee scheuten desinformatie

Eind augustus liet hij twee transgenderactivisten het hoofdredactioneel commentaar schrijven. Dat begon zo: 'Vanaf het moment dat de Cass Review gepubliceerd werd in april - een evaluatie door de National Health Service in Groot-Brittannië die heeft geleid tot een verbod op gezondheidszorg voor transgender jongeren - is er kritiek geweest op de beoordeling en de aanbevelingen, en zorgen over hoe het als breekijzer zou kunnen worden gebruikt om de publieke gezondheidszorg ook breder afbreuk te doen.'

Dit zijn al twee scheuten desinformatie in de eerste zin. De Cass Review pleit niet voor 'een verbod op gezondheidszorg voor transgender jongeren', [het pleit voor](#) veel voorzichtiger zijn met het verstrekken van puberteitsblokkers aan kinderen. Dit hoofdredactioneel commentaar doet alsof puberteitsblokkers

Verbijsterend: wetenschap onderwerpt zich slaafs aan inheemse wijsheden

voorschrijven aan 12-jarigen de enig denkbare vorm van zorg is voor kinderen met subjectief ervaren ongemak over het lichaam waarin ze geboren zijn. Ook het idee, dat terughoudender zijn met puberteitsblokkers een wegbereider is voor allerlei andere aantastingen van de publieke gezondheidszorg is uit de genderfluïde duim gezogen.

Het commentaar komt voorts met een aanbeveling die tekenend is voor een breder probleem in de wetenschap: 'De stem van de transgender gemeenschap moet leidend zijn voor transgender research prioriteiten en de opzet van studies, recruitering (van proefpersonen, aj), interventie, evaluatie en verspreiding van informatie.' Vrij vertaald naar de praktijk: Hilary Cass is een cis-gender vrouw, dus die moet haar mond houden over de transgender zorg.

We zien dat in Nederland bij longcovid onderzoek: clubs die deze patiënten zeggen te vertegenwoordigen, eisen op hoge toon inspraak in welk onderzoek er moet worden gedaan en op welke manier. Het onderzoek naar het chronisch vermoeidheidssyndroom ME/CVS heeft daarvoor het precedent geschapen: zelfverklaarde ME/CVS-patiënten kregen zitting in de wetenschappelijke begeleidingscommissie, en die dwongen af dat alleen somatisch onderzoek gedaan mocht worden, dus geen onderzoek dat zou kunnen opleveren dat ME/CVS mede of vooral 'tussen de oren' zit.

'Niet-reductionistisch'

Afgelopen week schreef Holden Thorpe zelf het hoofredactioneel commentaar, weliswaar over iets anders, dat de prognose voor *Science* er bepaald niet gunstiger op maakt. Met leedwezen constateert hij dat NASEM (de Amerikaanse academie voor wetenschap, techniek en geneeskunde), onlangs een twee miljoen dollar kostende studie voortijdig beëindigde, die moest onderzoeken hoe de Inheemse en Westerse bestudering van de natuur het beste gecombineerd konden worden. De reden: de inheemse wijzen vonden dat de wetenschap niet voldoende respect toonde voor hun 'niet-reductionistische' kijk op de natuur.

Holden Thorpe staat alvast aan hun kant: 'Tenzij de wetenschap zich tegen dit ongemak aan vlijt, zullen we nooit de mogelijkheden ontsluiten van deze combinatie, die sommige van de lastigste maatschappelijke problemen kan helpen aanpakken.' Een voorbeeld van welk probleem die combinatie met inheemse wijsheid zou kunnen oplossen geeft hij niet.

Slaafse onderwerping

Niettemin wint onderzoek dat zegt zich te laven aan inheemse wijsheid wel prijzen. Holden Thorpe mocht onlangs een prijs uitreiken voor onderzoek dat aantoonde dat paarden eerder in Noord-Amerika voorkwamen dan tot dan toe was gedacht. Dat resultaat zou niet mogelijk zijn geweest zonder de intensieve samenwerking met leden van de Lakota indianenstam, hoewel onduidelijk blijft wat hun bijdrage was, en wat daar 'Lakota' aan was.

Veel erger is de slaafse onderwerping die Holden Thorpe etaleert als hij een van die Lakota wetenschappers, Yvette Running Horse Colin, wil interviewen voor zijn hoofredactioneel

Verbijsterend: wetenschap onderwerpt zich slaafs aan inheemse wijsheden

commentaar. De vragen moesten eerst worden goedgekeurd door leiders van de Lakota stam en Running Horse Colin mocht zijn commentaar vooraf inzien en herschrijven.

Censuur

Dus Holden Thorpe accepteert van deze inheemse wijzen iets wat hij van geen enkele partij uit het wetenschappelijke of politieke establishment zou accepteren: censuur. Want stel je voor dat hij iets zou opschrijven wat niet voldoende inclusief is, of de superieur sensitieve sentimenten van deze Rennende Paarden kwetst.

De gemene deler van al deze voorbeelden is het claimen van een particuliere waarheid door een belangengroep. Objectieve waarheid, of tenminste een kern van waarheid waar ieder redelijk mens zich aan moet committeren, bestaat niet. Wetenschap is ook maar een particuliere waarheid, die van het establishment. Of van het patriarchaat, als het onderwerp iets met gender te maken heeft.

Het kan altijd nóg gekker: in Nieuw-Zeeland is Mātauranga Māori, de inheemse wijsheid van de Maori's, officieel gelijkwaardig verklaard aan de moderne wetenschap. Mātauranga Māori is dus niet iets wat eventueel het bestuderen waard is om de cultuur van de oorspronkelijke bewoners van Nieuw-Zeeland beter te begrijpen; het is een eigenstandige waarheid met dezelfde status als de resultaten van wetenschappelijk onderzoek. Niet alleen dat, maar deze wijsheid heeft een beschermd status. Die mag alleen door Maori's worden beheerd en uitgeoefend, dus toetsing met westerse wetenschappelijke onderzoeksmethoden is taboe.

Dit is geen vrijblijvend goedmakertje voor koloniaal onrecht aan de afstammelingen van de Maori's (destijds een extreem gewelddadige cultuur, trouwens). Er worden nu met overheidsgeld [projecten](#) op het gebied van natuurbescherming uitgevoerd die gebaseerd zijn op de Mātauranga Māori. Hier zien we dan eindelijk concrete voorbeelden van wat inheemse wijsheid vermag: in Nieuw-Zeeland worden ingeblikte walvisgeluiden afgespeeld in bossen waar het slecht mee gaat. Want de walvissen in de zee hebben een mythische band met die bomen, dus van die geluiden gaat een helende werking uit. Ik leg het hier vast niet helemaal correct uit, dus vraag het vooral na bij een raszuivere Maori, de enigen die deze wijsheid echt bezitten.

NWO wil selecteren op kleur en etnische herkomst

De wetenschap, verreweg het meest waardevolle wat de mensheid tot nu toe gepresteerd heeft, is van origine wit en westers, maar is allang niet meer aan een cultuur of volk gebonden. Het is een erfgoed van de hele mensheid, waaraan bijna alle landen op de wereld bijdragen, en ze plukken er allemaal de vruchten van. Elke Maori of Lakota of Eskimo of Hollandse boerenpummel kan bijdragen aan de wetenschap, door te studeren, onderzoek te doen en de resultaten te publiceren. En vervolgens kan elke Berber, Yanomami, Hottentot of non-binaire metroseksueel die resultaten bekritisieren, zelf onderzoek doen en met betere resultaten komen. En weet u wat ook mooi is: het maakt helemaal niets uit tot welk van de bovengenoemde categorieën je behoort. Inheemse wijsheid bestaat niet, er bestaat

WYNIA'S WEEK

Verbijsterend: wetenschap onderwerpt zich slaafs aan inheemse wijsheden

alleen wijsheid.

Maar het ziet er naar uit dat we NWO, de grootste uitdeler van onderzoeksgeld in Nederland, een herinnering moeten sturen van die blijde boodschap. Want de bureaucraten van NWO willen nu onderzoekers gaan selecteren op huidskleur en etnische herkomst, omdat de Nederlandse wetenschap minder wit moet worden. De baas van NWO is Marcel Levi. Hoe heeft deze nuchtere no nonsense-man dit kunnen laten passeren?

*Van wetenschapsjournalist [Arnout Jaspers](#) verscheen **De Klimaatoptimist**, over energietransitie in Nederland. Het boek is [HIER](#) te bestellen. Informatie voor media en boekhandel: info@blauwburgwal.nl.*

Wynia's Week is vijf jaar jong! En gaat door met nog meer afleveringen van ons internetmagazine en vele tientallen video's en podcasts. Dat alles wordt mogelijk gemaakt door de duizenden donateurs. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!